קואליציית ארגונים
למען זכויות העובדים בישראל

17 ביולי 2017

לכבוד
ח"כ אלי אלאלוף
יו"ר ועדת העבודה הרווחה והבריאות
<u>הכנסת</u>
שלום רב,

הנדון: <u>דיון הועדה ביום רביעי 19.7 בנושא היקף ההעסקה של העובדים השעתיים בישראל</u>

ביום רביעי 19.7 תדון ועדת העבודה של הכנסת **בנושא "היקף העסקה של העובדים השעתיים בישראל".**

הדיון, שיזם יו"ר ועדת העבודה ח"כ אלאלוף בשיתוף עם פורום זכויות עובדים (הכולל את הארגונים – קו לעובד, האגודה לזכויות האזרח, איתך-מעכי, הקליניקה לזכויות עובדים בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, שדולת הנשים ושותפות) – יעסוק **במצבם של העובדים השעתיים במשק ובהיקף התופעה.**

מיהם העובדים השעתיים? המדובר בכ-45% מהעובדים במשק, למעלה ממיליון איש, המשתכרים לפי שעה – כלומר לפי שעות עבודתם בפועל. העובדים השעתיים נולדו כדי למלא צרכים זמניים ומשתנים של מקום העבודה. למשל, פרויקטים חולפים שהיקפם משתנה תדיר, עובדים שימלאו תפקידים בשעות שאינן שעות העבודה של העובדים הרגילים, כגון שעות אחר הצהריים, וכל עובד שהמעסיק – מסיבות ארגוניות – אינו יכול להתחייב להיקף משרה קבוע עבורו – מלא או חלקי. ניתן להניח כי המטרה המקורית של העסקת עובדי שעות, הייתה להשיג גמישות בחלק ממצבת כוח האדם של הארגון, מתוך הכרה בצרכים המשתנים של הארגון. אולם במהלך הזמן, הבינו מעסיקים רבים כי עלות ההעסקה של העובדים השעתיים נמוכה יותר משום שהיא מאפשרת קיצוץ בהוצאות שכר על ידי גריעת זכויותיהם של עובדים לפי שעות ביחס לעובדים במשכורת, ולכן עברו להעסקה של עובדים במתכונת שעתית, גם כאשר היקף המשרה מלא או קרוב לכך, וההעסקה מתמשכת וקבועה.

כהכללה, ניתן לומר כי מדובר בעובדים החלשים בשוק העבודה, כאלה ששכרם הוא שכר המינימום או מעט יותר מכך; עובדים שאינם נהנים מסל זכויות מורחב מכוח חוזים אישיים או הסכמים קיבוציים נדיבים. פעמים רבות מדובר בעובדים המועסקים שנים ארוכות כעובדים לפי שעה.

קואליציית ארגונים
למען זכויות העובדים בישראל

עובדים שעתיים סובלים משורה ארוכה של אפליות. בין השאר – הם סובלים מאפליה בתשלום בזמן חגים, ערבי חג וחול המועד וגשרים שכפה המעביד. בתקופות החגים – דווקא כשההוצאות גבוהות מן הרגיל בשל ההכנות לחג – יורד שכרם בכ-30%, גם אם היו זמינים לעבודה בכל החודש. לעומתם, העובדים בשכר חודשי יקבלו שכר מלא. יש שיורידו מימי החופשה שלהם, אך השכר שיקבלו יהיה זהה לחודשים האחרים. שכרם השנתי של עובדים שעתיים נמוך ב-7% בממוצע מדי חודש משל עובדים בשכר חודשי. בנוסף, למרבית העובדים מקזזים את זמן ההפסקה משעות העבודה – בין אם החוק מתיר זאת ובין אם לא.

ארגוני הפורום סבורים, כי כדי לתקן המצב הקשה הנוהג דהיום, יש לבצע בדחיפות את הפעולות הבאות:

1. על מנת לשנות את דפוס ההעסקה לפי שעות יש להגדיר עובדים כעובדים שעתיים רק לצורך עבודה זמנית ו/או בהיקף , כלומר לשנות את ההגדרה של עובדים שעתיים כך שעובד שעתי יהיה רק עובד שעובד במשרה מוגבלת בהיקפה או בזמן.
2. בנוסף, עבור מי שיחשב עובד שעה גם אחרי תיקון ההגדרה - יש להעביר תיקון בצו ההרחבה לתשלום ימי חג, לבטל את ההתניה בעבודה ביום לפני ויום אחרי החג, ולחייב את המעסיק לשלם על יום עבודה מלא בערבי חג. הגבלת התשלום לעובדים לפי שעה רק לעובדים בזמנים משתנים ובתקופות קצרות. קביעת תעריף שכר מינימום שעתי הגבוה ב-10% משכר המינימום הרגיל. בנוסף, יש לחייב מתן הפסקות בתשלום לכלל העובדים ולא רק לעובדי כפיים כפי שקובעות תקנות החוק, וכן קיזוז הפסקה על חשבון זמן העובד יתאפשר רק אם ההפסקה נמשכת מעבר לחצי שעה.
3. חוץ מכל התיקונים הללו, ראוי לבצע מחקר/בדיקה של היקף דפוס העסקה זה במשק.

להלן קישורים לדו"ח נרחב בנושא שכתבה עו"ד מיכל תג'ר מקו לעובד:

לינק **לתקציר נייר עמדה עובדים שעתיים**, לינק למסמך המלא : **נייר עמדה – שעה לא חופשית**

אנו מברכים את יו"ר הועדה על קיומו של דיון חשוב זה, ומבקשים כי יהיה דיון ראשון מתוך שורה של דיונים שיעסקו במצבם של עובדים מוחלשים אלו ויקדמו את הטיפול בזכויותיהם.

בשם פורום זכויות עובדים,

דבי גילד-חיו, עו"ד
האגודה לזכויות האזרח